

ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ ПЕРЕТЯГУВАННЯ КАНАТУ ТА РОЗВИТОК В УКРАЇНІ ТА НАУ

Перетягування канату – один з найдавніших видів спорту. Цей вид спорту зародився у глибоку давнину, і спочатку являв собою частину релігійних церемоній різних культур. Наприклад, у стародавній Індії таким чином намагалися викликати дощі в посушливий час року. Відомості про проведення дійств такого роду знайдені у багатьох країнах світу: в Індії, Кореї, Бірмі, Новій Гвінеї, країнах Африки і Америки, на Гавах і у Новій Зеландії. Наприклад, у Бірмі, перед настанням сезону дощів влаштовувалися змагання з перетягування канату, при цьому одна команда символізувала посуху, інша – рятівну зливу. Змагання такого роду могли бути символічним відображенням боротьби добра і зла (проводилися під час похоронних церемоній), негоди і гарної погоди, плодючості і безплідності землі і т. ін.

З часом ритуальні обряди зазнали значних змін, і перетягування канату перестало бути чимось містичним. Зате стало командною грою. В одній з гробниць у пустелі Сахара виявили на скельній живопис із зображенням кількох спортсменів, які перетягували мотузку. Однак відлуння традиційних ритуалів подекуди все ще існують і в наш час. Наприклад, ескімоси на весняних фестивалях під час перетягування канату діляться на групи за періодом народження: люди, народжені в осені і в зимку, змагаються з тими, хто побачив світ на весні або влітку. В давнину існувало чимало різновидів перетягування канату. Змагання відрізнялися величезною різноманітністю стилів, як власне перетягування, так і використовували при перетягуванні інвентар. Наприклад, жителі Афганістану під час змагань застосовували дошку, в Кореї трималися руками за пояс людини, яка стояла попереду (внаслідок цього капітанами команд ставали люди з найбільш міцною хваткою – адже саме вони служили сполучною ланкою з командою суперника). А ескімоси Канади змагалися в перетягуванні канату сидячи, причому один на одному. В Європі також існує чимало згадок про змагання такого роду, найбільш давня з них датується 1000 роком н.е. Як свідчать легенди, саме тоді проводилися «Ігри сили» – спортивні змагання, на яких атлети з Німеччини і Скандинавії могли продемонструвати свою завзятість у багатьох дисциплінах, серед яких було і перетягування канату. У Х столітті згаданий вид змагань був дуже популярний у Великобританії і Франції, де іменувався «війною перетягування» (англ. tug-of-war) або «канатною стріляниною» (фр. tir à la corde), а в ХІХ столітті – в Росії (особливо серед моряків).

З 1900 по 1920 роки перетягування канату входило до переліку олімпійських видів спорту, спочатку як одна з атлетичних дисциплін, а з 1912 року - як окремий вид спорту. Пізніше, у зв'язку зі зменшенням кількості учасників, перетягування каната було виключено з олімпійського реєстру, що, однак, не привело до втрати позицій даного виду спорту.

Перетягування каната вийшло на серйозний рівень на початку минулого століття. Дисципліна двадцять років була в програмі перших сучасних Олімпіад. На жаль, учасників тоді було небагато, але сама історичний прецедент говорить про величезний потенціал цього виду спорту в майбутньому.

Треба зауважити що, кілька років тому перетягування каната всерйоз стали розглядали в МОК, як вид спорту, який можна повернути в олімпійську програму в найближчому майбутньому.

У нашій державі офіційно тільки з 2006 року перетягування каната було визнано видом спорту. Українські спортсмени з цього моменту стали виступати не тільки на внутрішніх турнірах, а й на світових змаганнях.

На перший погляд, перетягування каната здається не травматичним видом спорту, але це зовсім не так. При неправильній техніці і без підготовки можна отримати серйозні травми, якщо відразу ж змагатися на серйозному рівні. В першу чергу, страждають руки. Найголовніша небезпека для кінцівок, коли рветься трос. Саме тому дуже важливо тягнути тільки спеціальний канат, призначений для такого навантаження. Спеціальні канати для перетягування можуть витримувати до 1000 кілограм спільної ваги учасників. Не рекомендується навіть для аматорських турнірів використовувати господарські мотузки та інші бюджетні аналоги.

Правила перетягування каната зовсім не складні:

- для участі потрібні як мінімум 8 чоловік у кожній команді (якщо це дитяча забава, то можна і менше) і один суддя;
 - канат для перетягування повинен бути довжиною не менше 33,5 метрів і досить міцний (10-12 см в товщину);
 - на канаті повинні бути кілька міток-прапорців (одна строго посередині і дві інші з боків на відстані в 4 метри). На землі або підлозі - лінія, над якою центральна відмітка;
 - за сигналом судді команди починають перетягування, кожна в свій бік.
- Програє вважається та, чия крайня відмітка перетне контрольну лінію;
- не можна переставляти руки на канаті;
 - забороняється мінятися місцями в процесі;
 - не можна використовувати ніякі засоби, що полегшують зчеплення долонь і каната, крім каніфолі;
 - програє змагання та команда, чий гравець впав під час перетягування. Однак якщо людина торкнувся землі коліном, на потім відразу встав, порушення не зараховується;
 - не можна пересувати мітки на канаті. Команда, помічена за цим, підлягає дискваліфікації;
 - всі гравці повинні бути в одній ваговій категорії. Жодна з команд не може за сукупним зразковому вазі перевищувати іншу.

В Україні перетягування канату є офіційно визнаним видом спорту. Його поширенням і популяризацією займається «Федерація найсильніших атлетів України і перетягування канату», яка була офіційно заснована у 2001 році. Її президентом є Заслужений тренер СРСР та України, Заслужений працівник фізичної культури і спорту України, Кіба Володимир Миколайович. Розвиток перетягування канату, як виду спорту, в Київському Національному Авіаційному Університеті розпочався із заснування жіночої і чоловічої збірних команд у 2016 році. З вересня 2016 року команди щорічно беруть участь у чемпіонатах і кубках України з перетягування канату. Протягом 2019-2021 р.р. чоловіча і жіноча збірні команди НАУ чотири рази займали призові місця на різних змаганнях та чемпіонатах України.

Під час змагань наші збірні команди продемонстрували згуртованість своїх команд, майстерність, прагнення до перемоги, фізичні та психологічні якості.

Запекла боротьба на доріжках панує до останніх хвилин зустрічі.

Тож, оновлення цього спорту, має довгий і насичений шлях: від стародавніх релігійних церемоній до Олімпійських ігор; від колоритних святкових традицій до «Міжнародної Федерації перетягування канату»; від атлетичного багатоборства до самостійного виду спорту. І з кожним роком він набуває все більшої популярності серед найсильніших атлетів, зокрема, і у студентської молоді, де конкуренція на змаганнях стає все запеклішою, а професіоналізм спортсменів та тренерів значно підвищується.

Залучаючи студентів до занять з перетягування канату, ми тим самим, отримаємо гармонійно розвинуту, здорову особистість, а вольові навички та мотивація до занять з

фізичного виховання залишаються на все життя та стають у нагоді у професійно-прикладному спрямуванні.

Список використаних джерел:

1. Грибан Г.П. *Життєдіяльність та рухова активність студентів*/Г.П. Грибан –Житомир: вид-во Рута, 2009-593 с.
2. Присяжнюк С.І. *Фізичне виховання: навчальний посібник*/С.І. Присяжнюк, В.П. Краснов, М.О. Третьяков та ін. –К.: центр учбової літератури, 2017-192с.
3. <https://uk.fehrplays.com/sport-i-fitness/103653-peretyagivanie-kanata-pravila-tehnika-i-hitrosti-sorevnovaniy.html>